ԵՐԵՍՈՒՆ ԵՒ ԵՐԿՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3645

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 26 ՄԱՐՏ 1884

Ն. Տ. 7 ԱՊՐԻԼ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին կ. Պոլսոյ համար 10 մէճիտ
» » Գաւառաց » 12 »
Վեցամսեայ » կ. Պոլսոյ » 5 1/2 »
» » Գաւառաց » 6 1/2 »
Եռամսեայ » կ. Պոլսոյ » 3 »
Օտար թղթատարով ղրկուած 2 1/2 լիրա
Մանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղրշ.
երկու անգամի համար 2 ղրշ է. աւելի անգամներու համար դուռ սակարկութիւն կը լինի

ԱԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

40 ՓԱՐԱՁ — ՀԱՆԱՊԱԶՕՐԵԱՅ — 40 ՓԱՐԱՁ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գնացած լրագրաց հատմբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիզա փաչա եօղուշը, Շարգ Զարչըքը թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։

Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Զապուած նամակ, յօգուած, եւայլն եւ չեն տրուիր։

Կ. ՊՈԼԻՍ 26 ՄԱՐՏ

ԻՍԱԿ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Սուլթան Բ. կարգի Օսմանիէ պատուանշան նորհեց Եանեայի Օսմ. զօրաց հրամանատար Էմին փաշային։

Մայրաքաղաքիս Ռուսական դեսպան Պ. տը Նելիտոֆ՝ շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով՝ մաքսական սահմանոց փոխոխման խնդրոյն վրայ երկար տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Արտաքին գործոց նախարար Բարձր. Արիֆի փաշայի հետ։

Մոնիթէօր Օրիանթալ կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանին թիկնապահ Տրիկալաքի զօրավարը՝ կայսերական հրամանաւ՝ Արեւելեան Ռումելիի քաղաքապահ զօրաց և ոստիկանութեան հրամանատար անուաներ է փոխանակ Սթրէքեր փաշային, որ երկու ամսէ ի վեր հրաժարական տուած էր։

Ճերիտէի Հավատիս իւր այս աւուր թուով կը հերքէ չորեքշաբթի օրն իւր տուած այն լուրը թէ, Ռոստոթոյի ընդհ. դատախազ օգնականն՝ ինչ ինչ գեղծումներ ի գործ դրած լինելով՝ հարցաքննութեան ենթարկուած էր։

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ դատական և կրօնական գործոց նախարարը դեռ չէ վերադարձուցած Ցունաց Պատրիարքական Պերաթը։

Առեւտրական նախարարութեան պաշտօնատան մօտ շինուող հանքանական և անտառաբանական վարժարանն աւարտած լինելով, կ'ըսուի թէ աշակերտք ի մօտոյ այս նոր շէնքը պիտի փոխադրուին։

Դեսպանատանց առաջին թարգմանները շաբաթ օրը Բ. Դուռն երթալով՝ տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Ցատեան Յարութիւն էֆէնտիի հետ։

Հելլենաց Օլկա թագուհին՝ Հելլենական այգունի շոգենաւով մը վաղը ծպտեալ վոսփորէն պիտի անցնի Օտէսա և անտի ալ Բեռլսպուրկ երթալու համար։ Բ. Դուռը Դարդանէլի և Վոսփորի նեղուցներու զինուորական իշխանութեանց պէտք եղած հրամանները ղրկեց, որպէս զի թագուհւոյն շոգենաւին անցնելու թոյլ տուի։

Ճերիտէի Հավատիս կը ծանուցանէ թէ, Եւրոպիոյ մէջ ի գործ դրուած սովորութեան մը համեմատ, ոստիկանութեան նախարարն որոշեր է կեդրոնական բանտը մշտնող և անկէ ելնող չարագործաց լուսանկարներն հանել տալով՝ ոստիկանական պահականոցներուն մէջ ի տես դնել, որպէս զի առաջին անգամ դատապարտեալ չարագործ, եթէ դարձեալ չարագործութիւն մը ընէն, դիւրաւ ճանչուին։

Հանրային կրթական նախարարութեան տպագրական քննիչ Վարորիտէս էֆէնտի, որ յատուկ պաշտօնով Զմիւռնիա գնացած էր, ներքին գործոց նախարարութեան կողմէ հեռագրաւ Պոլիս կոչուած լինելով, ուրբաթ օրը մայրաքաղաքս հասաւ։

Պուլղարական լրագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բ. Դուռը Ֆ. Տաքօ կերոֆի Պոլսոյ Պուլղարական գործակատար անուանման հաւանութիւն տուեր է։

Ճերիտէի Հավատիս կը ծանուցանէ թէ ոստիկանութեան նախարար Բեհամիլ պէյ քանի մը պաշտօնատարաց հետ նախընթաց օրը Գումրգաբու երթալով՝ աչքի անցուցեր է այն տեղն, ուր քանի մը օրէ ի վեր բոցեր կ'երեւին, և հաստատեր է թէ լրագրաց ոմանց ծանուցածին պէս հրաբխային երեւոյթ մը չէր՝ այլ գինեվաճառաց կողմէ անդ թափուած աղտեղութիւնք են որ բռնկելով կ'այրին։

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ առեւտրական նախարարութիւնը պիտի վճարէ այն կենդանաբանական արուեստահանդէսին ծախքն, որ այս ամառ պիտի բացուի ի Կէօրսու։

Շաբաթ աւուր Խոթբրն Էրբասբէսի մէջ կը կարդամք.

«Առնուած նորագոյն լուրերը կը հաստատեն ինչ որ արդէն հրատարակած ենք Սուտանի մէջ իրաց կացութեան վրայ։ Սուաքիմ ղերծ է ամեն վտանգէ, չնորհիւ 400 անգլ. զօրաց, որք ծովու կողմէ անգլ. նաւատորմէն և ցամաքի կողմէ բարեկամ ցեղերէն ոյժ կը գտնեն։ Կորտոն զօրավարը Խարթումի տէրն է, և Մէհտիին և անոր կուսակցաց ուժգին հարուած մը տալու կը պատրաստուի։»

Զմիւռնիոյ նահանգին պաշտօնական լրագիրը կը ծանուցանէ թէ մինչև այսօր Այդընի նահանգին զանազան կողմերը վերջնապէս զեղեցուած վրանաբնակ ժողովրդեան թիւը 31,645 մարդու կը հասնի։

Սթոհման Տոյինկերի վաճառատունն, որ 25,000 ոսկի բացով իւր վճարքը դադրեցուցած էր, 0|0ին 10ը տալու կարգադրութիւն մ'ըներ է իւր պահանջատերաց հետ։

Եթէ Արաբերէն Նուսրէթ լրագրին խօսքին պէտք է հաւատ ընծայել, Զինաստան բնակեալ իսլամ մեծ գոհութեամբ կը տեսնեն Ֆրանսացւոց յաջողութիւններն ի Թոնքին։ Բայտնի է թէ Ննամի մօտակայ Հիւ-Նանի նահանգին ժողովուրդը զրեթէ ամբողջապէս իսլամներէ կը բաղկանայ, որոց թիւն 35–40 միլիոն կը հաշուի, և որք երկար տարիներէ ի վեր կը փաղձան Զինաց կայսրութեան լուծէն ազատելով՝ անկախ լինել։ Սոքա մտադիր են եղեր այս մօտ առաջարկներ ընել Ֆրանսական կառավարութեան։ Եթէ Զինաց կայսրութենէն դժգոհ իսլամաց և Ֆրանսացւոց մէջև դաշնակցութիւն մը կնքուի, հետեւանքն երկու կողմին ալ նպաստաւոր կը լինի, կ'ըսէ Ֆար տիւ Պոսֆոր։

Անգլիական Հնդկաստանի բնիկ մամուլը կ'երեւի թէ մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւի Սուտանի մէջ պատահած իրողութեանց, և այն եղանակն, որով կը մեկնէ Անգլիացւոց ամուլ չհատակութիւններն, երբէք չողոմարար չէ, այլ յաճախ թշնամական և կէս ապստամբական։ Մահոմէթան Օպսերվըր լրագիրն Անգլիոյ վարանոտ և անստոյգ աշխարհավարութեան կը վերագրէ Ափրիկէի այս մասին մէջ պատահած բոլոր խռովութիւնները։ Պենկալի լրագիրը կ'ըսէ թէ Անգլիացիք Եգիպտոս մնած են, կարծեօք Եգիպտական ժողովրդեան բարւոյն համար, բայց իրապէս յօգուտ արժեւորաց; որոց պահանջումներն ամուլ անապատի մը փոխարկեցին զեգիպտոս։ Օբսինիոն տը Պոմպէյ լրագիրը կ'ըսէ թէ Անգլիացիք իրենց չհատակութիւններն առաւել ոսկւոյ կը պարտին քան իրենց թնդանօթաց, և կորտոն զօրավարին յայտարարութեան վրայ խօսելով կը յարէ թէ «այդ յայտարարութիւն բարոյական նախատինք մ'է»։ Վերջապէս Հնդիկ լրագրութիւնը միաձայնութեամբ կը մերժէ ի Սուտան Հնդիկ զօրք ղրկելու գաղափարը։

Վառնայի այս աւուր թղթաբերով եկած Եւրոպական լրագրաց մէջ հետեւեալ լուրերը կը կարդանք.

Փարիզ 29 մարտ.— Սուաքիմէն անգլիական աղբիւրէ եկած հեռագրեր կը հաստատեն թէ քանի մը Շեյխեր հպատակութիւն յայտներ և իրենց աջակցութիւնը խոստացեր են Անգլիացւոց։— Ուրիշ հեռագրեր կը հաստատեն թէ կը բահամ զօրավարին նահանջը կը քաջալերէ ապստամբներն, որք զօրավարին ձեռնարկն ի դերև ելած կը նկատեն։

Գահիրէ 31 մարտ.— Կորտոն փաշա, տեսնելով որ ապստամբք Խարթումի պաշարման գիծը կը սեղմեն, դուրս յարձակում մ'ըրաւ՝ ապստամբները ցրուելու համար։ Իւր բանակն, որ Եգիպտացիներէ կը բաղկանար, ի փախուստ դարձաւ՝ և 300 դինուորք՝ ապըստամբներէն պաշարուելով՝ սպանուեցան։ Ապստամբաց կորուստն աննշան է։ Կորտոն փաշա ստիպուեցաւ Խարթում վերադառնալ և կը հաւատայ թէ քաղաքը վախնալու բան մը չունի։

Գահիրէ 31 մարտ.— Խարթումի պահապան զօրքն, ընդ հրամանատարութեամբ Կորտոն զօրավարին, մարտ 16ին դուրս յարձակում մ'ըրաւ։ Եգիպտական զօրքերը սարսափահար փախան իրենց թնդանօթները լքանելով, պատերազմի դաշտին վրայ 200 մեռեալ թողլէ յետոյ։ Բանակին մը նացեալ մասն հարկադրեցաւ Խարթում վերադառնալ։ Կորտոն փաշայի հրամանաւ, Սուտանցի երկու փաշայք գլխատուեցան իբրև դաւաճան։

Լոնտրա 31 մարտ.— Թայմզի ուղղեալ հեռագիր մը լիովին կը հաստատէ Կորտոն զօրավարին պարտութիւնն ի Խարթում, Եգիպտացի երկու բարձրաստիճան սպայից դաւաճանութեան պատճառաւ։ Կ'ըսուի թէ Անգլիացի սպայներու հրամանատարութեամբ երկու վաշտ եգիպտական զօրք Սուաքիմ պիտի ղրկուին և անգլիական մարտանաւ մը միշտ հոն պիտի մնայ։

Լոնտրա 31 մարտ.— Թայմզ լրագրին Խարթումի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ տան մը պատշգամին դիտեր է մարտ 16 ին Կորտոն փաշայի զօրաց դուրս յարձակումը։ Ցեսեր է թէ հինգ սպայք թշնամւոյն կողմն անցեր են և Սայիտ և Հասան փաշայք՝ իրենց ձեռօք՝ սպաններ են այն Եգիպտացի թընդանօթաձիգ զօրքերն որք ապըստամբաց վրայ կ'ուղղէին իրենց թնդանօթները։ Երկու փաշայք ձերբակալուեր են, բայց Կորտոն զօրավարը դեռ չհաւատար անոնց դաւաճանութեան և խուժանին դայրոյթներէն պահպանելու համար միայն հրման տուեր է անոնց ձերբակալման։ Թայմզի թղթակիցը կը յարէ թէ Կորտոն զօրավարն երկու հարիւր մեռեալ ունեցեր է։ Մինչդեռ ապստամբաց կորուստն աննշան է, և թէ մարտ 16 ին ապստամբաց սակաւաթիւ խումբ մը, որ մինչեւ իսկ հրազէն չուներ, յաղթեր է Եւրոպական զէնքեր ունեցող և լաւ զինեալ երկու հազար մարդոց։

Գահիրէ 1 ապրիլ.— Խարթումէն եկած լուրեր կը ծանուցանեն թէ Սայիտ և Հասան փաշայք, ինչպէս նաև 23 սպայք եղած են այն սարսափին հեղինակներն, որ ի փախուստ դառնալու մղեր է Եգիպտացիներն։ Ասոնցմէ 17 հոգի հրացանի բռնուեր են։

Պերլին 1 ապրիլ.— Նսափօնալ Ցայթունկ Պերլինէն հեռագիր մը կը հրատարակէ ծանուցանող թէ Ուիլհէլմ կայսրը դեռ չէ որոշած Պիզմարք իշխանին հրաժարականն ընդունիլ։ Կը հերքուի նաև այն լուրը թէ դաշնակցական խորհուրդը, Սահմանադրութեան մէկ բարեփոխութեան պատճառաւ՝ կարեւոր ձեւափոխութիւն մը պիտի կրէ։

Լոնտրա 1 ապրիլ.—Թայմզ լրագրոյ Խարթումի թղթակիցը՝ մարտ 23 թուով՝ կը հեռագրէ թէ Մէհտիին կողմէ երեք Տերվիշք Խարթում հասեր և Կորտոն զօրավարին կողմէ Մէհտիին ղրկուած պատուոյ զգեստներն ետ բերեր են։ Ասոնք յայտարարեր են թէ Մէհտին չընդունիր Փորտոֆանի Սուլթանութիւնն և խորհուրդ կուտայ Կորտոն զօրավարին որ Իսլամութիւն ընդունի։ Թայմզի թղթակիցը կը յարէ թէ օրէ օր անգլիական զօրաց ժամանման կ'սպասուի ի Խարթում։ «Մէք չէնք կրնար հաւատալ թէ, կ'ըսէ, Անգլիա թողած լինի զմեզ։ մեր կեանքն այս միջոցիս Անգլիայէն կախում ունի։ Թայմզ իւր կողմէ կ'ըսէ թէ, այսպիսի ծանր լրոց առջեւ նախարարութիւնն իւր խորհրդոց վրայ չկրնար բացարձակ լռութիւն պահել։ Թայմզ նորէն կ'ստիպէ կառավարութիւնն, որ անյապաղ անգլիական զօրք ղրկէ ի Խարթում՝ Կորտոն զօրավարին կեանքն ազատելու համար։ «Եթէ Կորտոն զօրավարն անօգնական թողուի, այս ոճրին պատասխանատուութիւնը նախարարաց վրայ պիտի ծանրանայ առաջի բովանդակ երկրին»։ Կորտոն զօրավարէն առնուած վերջին լրոց նայելով, մարտ 16 ի յարձակման միջոցին իբրեւ դաւաճան ամբաստանեալ երկու փաշայք զինուորական ատենին առջեւ դատուեր, և յանցաւոր ճանչուելով ի մահ դատապարտուեր ու գլխատուեր են։

Լոնտրա 2 ապրիլ.— Թայմզ լրագրոյ Խարթումի թղթակիցը մարտ 21 թուով կը հեռագրէ թէ տեսակցութիւն մ'ունեցած է Կորտոն զօրավարին հետ, որ յայտարարեր է թէ կատարեալ վստահութիւն ունի ապագային վրայ, վասն զի վերջին դէպքերը պէտք է համոզած լինին Անգլ. կառավարութիւնը թէ հարկ է զօրք ղրկել ի Խարթում։ Թայմզ կ'ըսէ որ, եթէ Կորտոն զօրավարն Անգլիոյ կողմէ օրինաւոր ակցութեան մը կը հաւատայ, յուսախաբ պիտի լինի, եթէ նախարարութիւնը չուզէ օգնութիւն ղրկել իրեն, և լքեալ պիտի մնայ Խարթումի մէջ, ինչպէս եղաւ Թէվֆիգ պէյ՝ Սինքաթի մէջ։ Բայց պէտք է յուսալ թէ, կը յարէ Թայմզ, Անգլիա չպիտի լքանէ իւր ներկայացուցիչն և թէ Եգիպտոսի վրայ անյապաղ անգլիական թեւարկութիւն հրատարակելով, այնպիսի բարոյական հզօր ակցութիւն մը պիտի ընէ, ուէ Կորտոն զօրավարին որ դիմադրութիւնը ազատելու և Պէրպերի հետ հաղորդակցութիւնները վերահաստատելու համար անգլ. զօրաց գործածման իսկ հարկ չպիտի մնայ։ Միւս կողմէ, անգլիական թեւարկութեան հրատարակումը կարեւոր երաշխաւորութիւն մը պիտի լինի եգիպտական արժեւորաց համար և մասամբ պիտի դարմանէ այն վնասները, զորս վերջին դէպքերը պատճառեցին անոնց։ Թայմզ կ'եզրակացնէ ըսելով որ, եթէ Անգլիա չուզեր հրապարակաւ իւր թեւարկութիւնն հռչակել եգիպտոսի վրայ, իրեն ընելու երկու բան կը մնայ, կամ Կորտոն փաշան իւր ճակատագրին թողուլ, որ կրնայ վնասել Անգլ. ազգին պատուոյն և զգացմանց, կամ յուսահատ փորձ մ'ընել զինուորական նոր արշաւանքով մ'ազատել զայն։

Լոնտրա 3 ապրիլ.—Նախարարութիւնն երեկ նոր որոշում մ'ըրաւ [illegible] ծուի թէ աւելի կտրուկ աշխարհավարութիւն մը ձեռք առած է։ Սուաքիմէն կը գրեն առ թայմզ թէ ապստամբք եգիպտոսի բարեկամ ցեղերուն վրայ յարձակելով՝ անոնցմէ 6 մարդ սպաններ և 150 ուղտ գրաւեր են։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Լոնտրա 5 ապրիլ.

Ալպանիի դքսին մարմինն Ուինտսոր հասաւ եւ Ս. Գէորգի մատրան մէջ դրուեցաւ։ Այս առթիւ մեծ արարողութիւններ կատարուեցան։ Ցուղարկաւորութեան հանդէսն այսօր պիտի կատարի ի ներկայութեան արքունեաց բարձրաստիճան անձանց եւ երեւելեաց։

Աթէնք 5 ապրիլ.

Երեսփոխանական ժողովն իւր այս աւուր նստին մէջ աւարտեց իւր ներկայ նստաշրջանին աշխատութիւններն եւ յետոյ կարգացուեցաւ Թագաւորական ճառն, որ նստաշրջանին փակման օրը երկուշաբթի կ'որոշէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ, կիրակի, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Գատը գիւղէն Բերա անցաւ և Մեծ. Լսաեան եղբարց ապարանն հիւր եղաւ։

Երէկ, կիրակի, Ռուսիոյ դեսպանատան խորհրդական Պ. Օնու և Թարգման Աբեղիկ էֆ. Նեվրուզեան, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով ի Բերա, կաթողիկոսական ցանձնաժողովոյ կողմէ վերջերս Ռուսիոյ վսեմ դեսպանին հետ ի նպաստ 66ի եղանակին գործադրութեան տեղի ունեցած բանակցութեանց պատասխանը բերին յանուն Ռուսական կառավարութեան։ Այս պատասխան, որ գրաւորապէս ալ հաղորդուեցաւ Ն. Սրբազնութեան, կը յայտնէ թէ Ռուսիա բացարձակապէս կը մերժէ 66ի եղանակն և Պալաժէնեայի կէտ առ կէտ գործադրութիւնը կը պահանջէ, յարելով թէ Ազգ. ժողովոյ կողմէ յղուելիք պատգամաւորք 130 քուէի տեղ լոկ 2 քուէ տալու արտօնութիւն պիտի ունենան՝ իբրև ներկայացուցիչք Կ. Պոլսոյ Թեմին։ Պաշտօնագիրը կը յարէ նաև թէ Ռուսական կառավարութիւնն Էջմիածնայ Կաթողիկոսական ընտրութեան մասնակցելու հրաւիրագիր չպիտի յղէ Սոսյ Կաթողիկոսին, չուզելով միջամտել Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանի և Սոսյ Կաթողիկոսարանի միջև տեղի ունեցող պայքարին։ Այս ծանրակշիռ իրողութեան վրայ՝ Կաթողիկոսական ցանձնաժողովն ի նիստ հրաւիրուած է վաղը։

Շաբաթ աւուր թղթատարով մայրաքաղաքս հասաւ Տփղիսի 30ի չափ հայազգի իշխանաց, բարձրաստիճան պաշտօնատարաց և զօրապետաց ստորագրութեամբ ուղերձ մը առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն։ Այս հանրագիր կը լինդրէ որ Ազգ. ժողովն, որ երեք ընտրելի նշանակելու պիտի հրաւիրուի, հաճի նը շանակել Ամեն. Ներսէս Պատրիարքի, Գեր. Մակար արքեպիսկոպոսի և Գեր. Վեհապետեան Յարութիւն արքեպիսկոպոսի անունները միայն, որոց երեքին դէմ ալ առարկութիւն չունին կովկասի Հայոց բարձր դասերն։ Եթէ, կը յարէ հանրագիրն, «անփորձ և օդապարիկ» եկեղեցական մ'ընտրուի, Ռուսահայոց հարուստ և ազդեցիկ մասին համակրանքը չպիտի վայելէ քնաւ։

Քաղ. ժողովոյ [illegible] Հաճեան Բարսեղ և Պապոյեան Պապոյ էֆէնտիներն՝ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանն երթալով՝ քննութիւն մը կատարեր, և եկեղեցւոյ բակը կախուած ընտրողաց ցանկն ապօրէն գտնելով, որոշեր են որ միայն բնիկ թաղեցիք, Ղալաթիա ընտանիք ունեցող գաւառացիք և պանդոկապետք մասնակցին Թաղ. խորհրդոյ ընտրութեան, որ Զատկէն յետոյ պիտի կատարի։

Ազանայէն հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Սսոյ Կաթողիկոսին հակառակող Ս. Ուխտի Միութեան անդամներէն ոմանք նորէն ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուեր են։

Զմիւռնիոյ առաջնորդ Գեր Տ. Մելքիսեդեկ արքեպիսկոպոս Մուրատեանց շաբաթ առաւօտ Զմիւռնիա հասնելով՝ սիրալիր ընդունելութիւն գտեր է իւր հօտէն։ Ժողովրդեան ստուար բազմութիւն մը՝ քարափին վրայ խառնելով՝ դիմաւորեր է Նորին Սրբազնութիւնն, որ նախ եկեղեցի իջեր, և ապա առաջնորդարան երթալով՝ պատուաւոր անձանց այցելութիւններն ընդուներ է։ Տեղական կառավարութիւնն յատկապէս գումարտակ մ'ոստիկան ղրկեր է ընդ առաջ, որ ողջուներ են Ն. Սրբազնութիւնն։

Այս աւուր Հայրենիքի մէջ կը կարդանք թէ խափանեալ Մամուլ զաւեշտաթերթին տնօրէն Պ. Գէորգ Այվազեան, իւր աքսորավայրէն (Միտիլլի) 8—10 երեւելի անձանց նամակներ ուղղելով, իւր թշուառ վիճակը նկարագրեր և Ս. Զատկի տօնին առթիւ նպաստ խնդրեր է իւր և զաւկին օրապահիկը ճարելու համար։

Կը յուսանք թէ բարեկեաց և գթասէր ազգայինք՝ դժբաղդ աքսորելոյն դառն վիճակն ի նկատ առնելով, կը փութան մէկ մէկ նը պաստ ընել նմա և մխիթարել զայն իւր թշուառութեան մէջ։

ԴԱՐՄԱՆ ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տօքթէօր Միհրան էֆէնտի Կրհիկեան ըստ առաջնոյն կը շարունակէ ամեն օր ժամ 8 էն 10ը, Կ. Պոլիս կամուրջին դիմաց, Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը, իրեն դիմող հիւանդները ընդունիլ, մասնաւորապէս ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ենթակայ եղողք։ Կիրակի օրերն ալ մինչեւ կէս օր իւրատան մէջ, Պէշիկթաշ Եէնի-մահալլէ Բօսթա-ճատէսի թիւ 48։

ՏՈՒԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ իւր յաճախորդաց ամեն կերպով դիւրութիւն ընծայելու համար այս անգամ իւր հիւանդ ընդունելու տեղը փոխադրած է Ղալաթիա, Քօմիսիոն խանի դրան դիմացը, Խավեար խանի դրան կից թիւ 13 տունը, ուր ամեն օր պիտի գտնուի, Էէրկէ ուրբաթ ալ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Գազդիական, միզանցքարորբոքման եւ ամեն կարգի ծննդական գործարանաց վերաբերեալ ախտեր դարմանելու՝ որք են իւր մասնագիտութիւն։

ՊԱԼԱԺԵՆԵԱՅՆ

ՓՈՓՈԽԵԼԻ՞ Է ԹԷ ՈՉ

Այս անունով կարգադրութիւն մը կայ Ռուսաստանի մէջ 1836 թուականին հաստատեալ՝ Հայոց Եկեղեցական վարչութեան ուղղութիւն մը տալու նպատակաւ։ Այս կարգադրութեան վրայ գլխաւորապէս երեք կէտեր կը նշմարուին անհաճոյ և անախորժ։ առաջին՝ Հայոց հայրապետութեան հոգեւոր բարձրութիւնը և անոր յարաբերութեան յատկացեալ օրինական մասերը անյարմար են մեր Եկեղեցական անկախութեան. երկրորդ՝ Հայրապետի ընտրութեան եղանակը կասկածելի ձեռներէցութեանց տեղի տուող պարագայներ կը պարունակէ. երրորդ՝ օտար մարդիկ օտարասեր ներշնչութեան ներքեւ շինած են այն օրէնքները Հայոց եկեղեցին կալ ու կապ ընելու նպատակներով։ Մտածելիս, եթէ այս կէտերը իսկապէս կը գտնուին Պալաժենեայի մէջ՝ ոչ միայն բողոքելով բաւականանալու ենք՝ այլ և ամէն միաբանական ջանք ի գործ դնելով բառնալու և տեղը ուրիշ մը հաստատել տալու ենք։

Ասիկայ եկեղեցական պատմա-[illegible] օրէնսդրական հեռատեսութեան և տրամաբանական զօրաւոր ոյժ կրող արդարասիրութեան ձիրքեր վայելող մարդոց վիճաբանութիւնը կրնայ հաստատել։ Մեր նպատակէն դուրս է Պալաժենեայի այս երեք անախորժ կէտերուն վրայ ընդարձակ վիճաբանութեան ասպարէզ բանալ։ 1866 թուականի յանձնաժողովը, որչափ որ կը յիշեմ, միայն Պալաժենեայն առջեւն առաւ յայնժամ, և քննադատեց զայն գործնական բացատրութիւն ըսելով այնպիսի Ռուսիոյ բնակ եպիսկոպոսներէ և անձերէ, որք կամ չափազանց միամիտ էին, կամ չափազանց յոռետես։ Այս երկու ծայրայեղ հանգամանքներն ալ բաւական չէին Պալաժենեայն հերքելու, ինչպէս և ոչ մի օրէնք խմբագրելու։ Իսկ Ցանձնաժողովոյ միւս անդամները մեր Սահմանադրութեան դպրոցի մարդիկ էին՝ որք արմատէ մինչեւ գագաթն բարոյական զօրութիւն միայն կրող ազգային օրինադրքի, կամ որ նոյն է Սահմանադրութեան վրայ չափազանց կը վստահէին և ազգային կառավարութեան մէջ պետական միջամտութիւն, կամ նիւթական ոյժ ենթադրել՝ կերպ մը ազգային հերետիկոսութիւն կը համարէին։ Ըսել է՝ թէ բնական էր որ 1866 թուականի Ցանձնաժողովը՝ բաղկացեալ մեր այս նշանակած անդամներով՝ չպիտի կրնար լաւ քննադատել Պալաժենեայն։ Մեր ըսածին ամենէն զօրաւոր ապացոյցն այն է, որ ո՛չ պաշտելի Սահմանադրութիւնը դրական բարեկարգութիւն պաղաբերեց, և ո՛չ Պալաժենեայն՝ յետ այնչափ թախանձագին առարկութեանց և ուղերձներու՝ մեր վերջին կաթողիկոսը փոխել ձեռնարկեց։

Ինչպէս ըսինք, Պալաժենեայն սխալ և վնասակար օրէ՞նք է թէ ոչ, մեր խօսելիքն այս չպիտի ըլլայ։ Ուրիշ ժամանակի գործ է այս։ Մեր առարկայն է, Պալաժենեայն փոխելի՞ է թէ ոչ։

Ահաւասիկ.

Օրէնքները՝ ո՛ր առարկայից վրայ որ պիտի դրի առնուին՝ այն առարկայից թէ՛ բնութիւնը և թէ՛ հանգամանքները խորապէս նկատողութեան առնելով կը դրուին։ Բնութիւն ըսելով՝ առարկային էութիւնը կացուցանող տարերքները պէտք է հասկնալ, հանգամանք ըսելով՝ այն առարկային արտաքին վիճակը կամ յարաբերութիւնը՝ որ կայ առարկային և անոր մերձաւոր իրաց մէջ։ Պալաժենեան նկատելով իբր կարգադրութիւն Հայոց եկեղեցւոյ վարչութեան, երկու գլխաւոր ներկայութիւն ունի իւր առջև, Հայոց եկեղեցին և Ռուսիոյ պետութիւնը։ Որչափ պարտաւոր են օրէնսդիրք Հայոց եկեղեցւոյն բնութիւնը իբրև աստուածաբանական մի առարկայ շատ դերազանց խղճմտութեամբ պաշտել, նոյնչափ եւս այն պետութիւնը՝ [illegible] Հայոց եկեղեցւոյն վիճակն, իբրեւ քաղաքագիտական առարկայ, շատ խոհեմութեամբ պատկառիլ։

Հայոց եկեղեցին իւր դարաւոր աւանդութեամբ չուզեր և չկրնար կորուսանել երբէք այն հանգամանքներէն, որ իւր էութիւնը կը կազմեն, որովք միայն՝ իբրև մարտիրոսական եկեղեցի՝ պատկառելի բարձրութիւն մ'ունի քրիստոնէական աշխարհի մէջ. արեան արտասուաց հեղեղներ անցուց սահեցուց իւր հիմանց վրայէն, իբրև այնպիսի տուն, որ ինչպէս Քրիստոս ըսաւ, ապառաժի և ոչ թէ աւազի վրայ հիմնեալ ըլլալով, գետեր, անձրեւաց տարափներ և սաստկաշունչ հողմեր չկարացին երբէք վնասել անոր։ Իսկ այն հանգամանաց կողմանէ, որ աշխարհի հետ կրած յարաբերութեան վիճակը կը բացատրեն, քանի մը տեսակ կրնայ ըլլալ։ Կը[illegible] եկեղեցին պաշտ, երբ իւր աւանդներն դուրս կ'ելնեն թագաւոր ժառանգներ կամ՝ տուրք տուող ժողովուրդ և տուրք առնող թագաւոր մէկ ջրով և մէկ աւազանի մէջ կը լուացուին ի ձեռն Հայոց քահանայութեան։ Կ'ըլլայ եկեղեցին պաշտպանելը երբ իշխող կառավարութեան մարդասիրութեան առարկայն դարձած, իւր հարկաւոր պէտքը զարդը ու փայելչութիւնն իբրև շնորհք կը վայելէ, ինչպէս է յայն երկիրներ՝ յորս իշխանութիւնն այլակրօն է կամ այլածէս։ Կ'ըլլայ եկեղեցին հալածելը երբ եկեղեցւոյն վրայ իշխող պետութիւն մ'անհաճոյ կը նկատէ մեր խաչն ու մատաղ Աստուծոյ հաւատքն, և իբրև անվիլիսոփայական աղանդ մ'իւր երկրին ջնջել կը ջանայ, եկեղեցւոյ ողբը՝ տաղայոց ճիչ կը համարի, և արտասուքն ու արիւնը՝ նախապաշարման քրտինք կը նկատէ։

Մինչեւ վիճակի մէջ է Հայոց եկեղեցին։ Քանի մը դարուան պետութեանց ներքեւ լուր ամէն հարկաւոր պէտքերն ու զարդերը կը վայելէ։ Թողլով որ էական ամէն հանգամանք լիուլի վայելէ, բայց յարաբերական կէտերու կողմանէ պետութիւնը իրենց քաղաքական սկզբունքները կը պահանջեն դնել մեր եկեղեցական վարչութեան կարգարեկարգութեան մէջ. այս է նը-կատելի ուղղութիւնն ու թերութիւնը Պալաժենեայի մէջ արտաքին հանգամանաց կողմանէ։

Պալաժենեայն, կամ Հայոց եկեղեցւոյ յատկացեալ որ և է մի օրինագիրքը, երկու գլուխ կրնայ ունենալ, ներքին կամ հոգեւոր, արտաքին կամ աշխարհավարական։ Առաջին գլխոյն մէջ պէտք է որոշ նշանակուի հայրապետութեան հոգեւոր բարձրութիւնն, և առ հասարակ բոլոր հայկական եկեղեցւոյ հետ ի հոգեւորս յարաբերութեան կամ իրաւասութեան եղանակն. երկրորդ գլխոյն մէջ՝ մէն մի հայ հասարակութիւն, ո՛ր երկրի մէջ որ գտնուին, այն երկրին պետական սկզբանց հարկաւոր մեծարանքը պահելով հանդերձ՝ զանազան վարչական կերպեր կրնան ունենալ. յայտնի՝ եկեղեցին ուրիշ բան նկատողութեան առնելու իրաւունք չունի՝ եթէ ոչ «եկեղեցական» կոչուած իրաւունքն՝ որ հրովարտակներով և հրամանագրերով երաշխաւորեալ կ'ըլլան հնուց ի վեր։

Ռուսիոյ կառավարութիւնն, երբ Էջմիածնի Մայր աթոռն իւր սահմանին մէջ առաւ, հրամայեց Հայոց՝ իրենց եկեղեցւոյն յարմարող մի վարչական օրէնք շինել, ակնարկելով որ այն օրինաց մէջ սա երկու կէտեր նկատողութեան առնուին. նախ՝ կարելի եղածին չափ պետութեան սկզբունքը պահպանուի. երկրորդ՝ կայսերական ներկայացուցչի կամ բրօքուրօրի ներկայութիւնն ընդունուի, իբր ի զգուշութիւն՝ որ օրինաց դրածադրութեան վրայ կայսեր կամքը հրաւիրուի՝ թէ՛ ժողովոց առջև և թէ՛ որո՛ց ձեռօք որ որոշումներն ի գործ դրուին։

Կրօնից ամէն տեսակներն ընդարձակ արտօնութիւն կը վայելեն այդ երկրին մէջ, և ինչպէս ըսած էր Զմիաշու վանահայր Գերխորէն եպիսկոպոս Համագումարի մէջ, այդ երկրին հաւասար քրիստոնէական աղանդ պարունակող երկիր չկայ, երկիր մը՝ որ կարծես կրօնից արուեստահանդէս է։ Հայոց եկեղեցւոյն կրօնից ազատութեան դպչիլ կարելի չէ, և Ռուսիա ընդարձակ և հսկայաքայլ աշխարհակալութեան բոլոր յաղողութիւնները սոյն այս սկզբան կը պարտի, որ աշխարհակալած երկրին կրօնքները գործնական ընելէ զատ՝ նոյն իսկ տեղական վարչութիւնն ալ բնիկներուն կը յանձնէ, հսկողութիւն և վերին հոգաբարձութիւն միայն իրեն վերապահելով։

Պալաժենեայն փոփոխելի է ուրեմն բացառութեամբ միայն յիշատակեալ սկզբանց։ Եթէ այս սկզբունքները՝ մանաւանդ բրօքուրօրին ներկայութիւնը ախորժելի չէ, ի՛նչ օգուտ. պետական հարցանդում մ'է այս՝ որ ի գործ պիտի դրուի, ինչպէս որ սանձարձակ թողտուութիւն մ'է այս երկրին մէջ զոր կը վայելեմք մեր բարեխնամ Սուլթաններէն, և կ'օրհնեմք այնպիսի ազատութիւն մը, զոր դժբաղդաբար՝ օգտակար ընելու մեծ դժուարութիւն կը կրեմք։ Եկեղեցական հաստատութիւն մը, եթէ հարցանդման ներքև կատարեր իւր վարչութիւնը, թերեւս այս հռչակաւոր դժուարութիւնը չբերեր մեր առջև։ Արդարութիւն է խոստովանիլ, թէ նոյն ինքն մեր կաթողիկոսներն են որ չեն ուզեր Պալաժենեայն փոխել, խիթալով թէ դուցէ կորուսանեն իրենց սանձարձակ միապետութիւնը։ Հարկ է կաթողիկոսին ընտրութենէն յառաջ կատարել օրինաց սրբագրութիւնը, սակայն ասոր ալ դէմ կ'ելնէ միապետական այս սկզբունքը թէ՝ ի բացակայութեան իշխանին՝ իշխանութեան կանոն և սահման դնել չըլլար։ Հարկ է ուրեմն այնպիսի անձ մը կաթողիկոսութեան աթոռն հանել, որ քիչ չատ հաւատարմութեան ճաշակ ունենայ, բայց առանց գծուծ և անհետեւական անիշխանասիրութեան։

ԱՍՈՂԻԿ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Երուսաղէմի Պարտաց Քնեալ Ցանձնաժողովոյ

—o—

Մեծ. Ատենապետ Ազգ. Երես. փոխանական ժողովոյ.

Ցանձնաժողովս պատիւ ունեցաւ յայտնելու. 18 Թուական տեղեկագրովը ծանուցանել Ազգ. ժողովոյդ, ինչ որ իւր քննութեան պաշտօնին սկիզբէն մինչև նոյն Թուական՝ կրեցած էր ընել Ս. Երուսաղէմի պարտուց բարձ՝ ին եղանակին նկատմամբ։

Նոյն առթիւ Ցանձնաժողովս վերստին պաշտօն ստացաւ վարչութեան և պարտուց բարձման Ցանձնաժողովին հետ, պարտուց վճարման նոր եղանակաց մասին համաձայնութիւն դոյացնելու և տեղեկագրել առ Ազգ. ժողով։

Արդ, անկէ ի վեր, Ցանձնաժողովս մի քանի համագումար նիստեր ունեցաւ միւս Ցանձնաժողովի հետ, որ այս պարագային մէջ արտօնութիւն ստացած էր միանգամայն յանուն վարչութեան մեր հետ բանակցիլ։

Այս բանակցութեան մէջ երկու եղանակներ մասնաւորաբար քննութեան նիւթ եղան, որք ի միասին պիտի գործադրուէին։

1. Ազգային փոխառութեամբ վճարել պարտքը մասամբ մը, փոխառութիւն թեթեւ տոկոսով, որ Պաղեստինէ դուրս Ս. Երուսաղէմի ունեցած կալուածներէն յարմարագոյններովն և մասնաւորաբար Աղէքսանդրիոյ գետնովը ապահովեալ լինի, և որոյ վճարման առնուազն 10 տարի պայմանաժամ դնելով, կարելի լինի նոյն կալուածոց վաճառմամբը հատուցանել։

2. Ընդհանուր հանգանակութիւն մը սահմանել եկեղեցական նուիրակաց միջոցաւ, գործակցութեամբ բարձրաստիճան կղերին, և այս հանգանակութիւնն արդիւնաւորելու համար ի գործ դնել միանգամայն բոլոր այն միջոցներն, որք կրնան նպաստաւոր դատուիլ։

Փոխառութեան մասին միւս Ցանձնաժողովը նպաստաւոր կարծիք չյայտնեց։ Իւր պատճառաբանութիւններն չէին համապատասխաներ, ըստ մեզ, պարտաւոր ենք դայս բացորոշ կերպով յայտարարել, նմանօրինակ պարագաներու մէջ միւս ազգաց՝ նոյն եղանակի գործադրութիւնէն ստացած փորձառութեանց, վասն զի զայս հաստատելու համար հարկ չկայ տրամաբանել թէ, ազգ մը, ժողովուրդ մը երբ կը գտնուի այնպիսի վտանգի մ'առջեւ, զոր դրամով միայն կարելի է բառնալ, անոր դրամատէր անդամներն եթէ չուզեն զոհողութեամբ օժանդակել, դէթ թեթեւ տոկոսով մը փոխատուութիւն ընելով՝ այդ ազգային վտանգին առաջքը կրնան առնուլ, և այդ ծառայութեան դէմ իրենց իրաւունքն է պահանջել որ նոյն ազգին և ժողովրդեան կարողութեան սահմանին մէջ տրուին իրենց այն ապահովութիւնները, որք կրնան ըստ բաւականին երաշխաւորել նոյն փոխառութեան վճարումը՝ յարմարագոյն ժամանակամիջոցի մէջ։

Սակայն Ցանձնաժողովս ցաւօք սրտի տեսաւ, թէ այդ փոխառութիւնը յաջողութեան յոյս չընծայեր, վասն զի այն անտարբերութիւնը՝ որմէ կը դանդատէր միւս Ցանձնաժողովը երբ դիմած էր ընդհանուր ժողովրդին՝ անոր լուման խնդրելու, նո՛յն անտարբերութիւնն երեւեցաւ դժբաղդաբար և այս պարագային մէջ, դրեթէ նոյն աստիճանաւ։ Այս տպաւորութիւնն յառաջ եկած է մեր վրայ նոյն Ցանձնաժողովոյ Պատ. անդամոց յայտարարութիւններէն՝ որոնց պարտաւոր ենք տալ՝ այդ անձանց դրամական բարձր դրից համապատասխանող մեծ կարեւորութիւն մը, մանաւանդ երբ ի նկատ առնուիք թէ իրենց պաշտօնին բնութեամբը Ս. Երուսաղէմի վանուց արդի ամենատխուր վիճակին ի մտաց և չոլփելի կերպիւ տեղեակ լինելով՝ իրենք առաւել փոյթ և յօժարութիւն պարտաւոր էին ցուցնել սոյն ձեռնարկին, իրենց օրինակաւոր քաջալերելու և առաջնորդելու այլոց դրամատերաց, որոնց վրայ ընդհանրապէս բնական է որ այժմ յոյս չկրնանք դնել։

Հարկ կ'զգանք սա կէտն եւս ճշդել աստ, թէ այդ փոխառութիւնը խիստ համեստ քանակութեան մ'ալ իջուցինք, բայց տեսանք որ խնդիրը քանակութեան վրայ չէ, այլ սկզբամբ ազգին փոխատուութիւն ընելու մասին անյօժարութիւն կայ։

Իրաց այս կացութեան մէջ, Ցանձնաժողովս չհամարձակիր Ս. Երուսաղէմի պարտուց բարձման միջոցներէն մին նկատել փոխառութեան եղանակը և զայն առաջարկել, դէթ արդի պարագայից մէջ։

Ուստի պարտաւոր ենք դիմել միայն երկրորդ եղանակին, այն է, Ընդհանուր Հանգանակութեան։ Ցանձնաժողովս պատճառ մը չտեսներ փոխելու մարդ գլուխ 3 ղրուշի քանակութիւնը՝ որ անցեալին մէջ գործադրուած է և զոր միւս Ցանձնաժողովն յարմար դատած էր։ Բայց այս եղանակին գործադրութիւնը պէտք է կատարուի ազգու միջոցներով և անվհատ սրտերով։

Պէտք է որ այդ հանգանակութեան գլուխ կեցող մարմին ունենայ իր մէջ բարձրաստիճան կեղեցականներ, որոնք ազգային-կրօնական զգացումները զարթուցանելով կարող լինին արդիւնաւորել, այս փափուկ պարագային մէջ այս ձեռնարկը։ Եւ ըստ որում գաւառաց մէջ այդ հանգանակութիւնը եկեղեցական նուիրակաց ձեռք կատարել հարկ պիտի լինի, պէտք է որ Ազգային կեդրոնական վարչութիւնը ամենայն ջանք ի գործ դնէ ժամ յառաջ արտօնութիւն ստանալ կայս. կառավարութենէն սոյն հանգանակութեան համար, որպէս զի նուիրակք կարենան ի ձեռին ունենալ արքունի հրամանագիր։

Սոյն հանգանակութեան եղանակ Ցանձնաժողովն պէտք է ի գործ դնէ նաև այն նուրբ և սրտագրաւ միջոցները, զորս ուրիշ ազգեր, նմանօրինակ պարագայից մէջ, ի գործ կը դնեն հանգանակութեան արդիւնաւորութեանը համար, ինչպէս են յանուն Ս. տեղեաց զանազան յիշատակներ ընծայել նուիրատուութեանց փոխարէն։

Այլ սակայն պէտք է ընդհանրացնել սա համոզումը, թէ Ս. Երուսաղէմի վանուց և Միաբանութեան վիճակը շատ ծանրացած է

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱՍԻՍԻ

(122)

ԷՔԹՈՐ ՄԱԼՈՒ

—o—

ԸՆՏԱՆԵԶՈՒՐԿ

—=—

ՄԱՄՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

14.

ՊԱՏՈՒԵԱ ԶՀԱՑՐ ԲՈ ԵՒ ԶՄԱՑՐ

ճառ ուզես անոնց քով մնալ, ես ալ քու հետդ պիտի կենամ։ Բայց պէտք է դրես Մայր Պարպերէնի և քու խանձարուրներուդ ճիշդ նկարագրութիւնը պահանջես. երբոր պատասխան ստանաս անկէ, պէտք է հարցաքննես հայրդ, և յայնժամ կրնանք թերեւս աւելի յստակ տեսնել. մինչեւ այն ժամանակ տեղէս չեմ շարժիր, և անպատճառ քու հետդ կը կենամ. եթէ աշխատիլ պէտք լինի, ի միասին կ'աշխատինք։

— Բայց եթէ օր մը գլխուդ գարնե՞ն։

Մաթիա սկսաւ ծիծաղիլ տխրութեամբ.

— Հոգ չէ. միթէ բարեկամի համար կրուած հարուածները կը ցաւցնե՞ն։

15.

ՔԱԲԻԻ ԶԵՂՃՈՒՄԸ

Իրիկուան մութը կոխած էր՝ երբոր Կարմիր Առիւծի բակը վերադարձանք. օրն ի բուն պտրտեր էինք այն գեղեցիկ ծառաստանին մէջ, խօսակցելով, և կտոր մը հաց ուտելով զոր գնեցինք։

Հայրս տուն վերադարձած էր և մայրս ալ ոտքի վրայ էր. երկուքն ալ դիտողութիւն մը չբրին մեր երկար չրջագայութեան համար. միայն ճաշէն յետոյ հայրս ըսաւ մեզ թէ խօսելիք ունէր մեզ երկուքիս, ինձ և Մաթիայի. ուստի մեզ վառարանին առջեւ կոչեց, առանց ականջ կախելու մեծ հօրս մռնչմանն՝ որ ստուգիւ կը կատղեր երբոր մէկը վառարանին առջեւ երթալով իւր կրակի բաժինն արգելուր։

— Ըսէք նայիմ՝ ինձ թէ ի՞նչպէս ձեր ապրուստը կը շահէիք Ֆրանսայի մէջ, հարցուց հայրս։

Պատմեցի։

— Ուրեմն նօթի մեռնելէ վախ ունեցած չէք։

— Երբէք. ոչ միայն մեր ապրուստը կը շահէինք, այլ և մեր վաստակած դրամով կով մը գնեցինք, ըսաւ Մաթիա վստահութեամբ։

Եւ մեր կովին գնման պատմութիւնն ըրաւ։

— Ուրեմն շաւական տաղանդ ունիք, ըսաւ հայրս. ցոյց տուէք ինձ ձեր կարողութիւնը։

Կիթառս առի և եղանակ մը նուագեցի, բայց ո՛չ իմ նաբոլիական երգս։

— Լաւ, լաւ, ըսաւ հայրս. Մաթիա ի՞նչ գիտէ։

Մաթիա ալ հատուած մը նուագեց ջութակով, ուրիշ հատուած մ'ալ չեփորով։

Այս վերջին նուագածութիւն տղայոց ծափահարութեանն արժանացաւ, որք մեր շուրջը շարուած մտիկ կ'ընէին մեզ։

— Եւ Քաբի՞, հարցուց հայրս, ի՞նչ խաղ գիտէ։ Ես չեմ կարծեր որ միայն ձեր զուարճութեան համար կը պտըտցնէք ձեզ հետ այս շունը. գոնէ իւր հացը վաստկելու կարող պէտք է լինի։

Քաբիի տաղանդը պարծանաց առիթ մ'էր ինձ, ոչ միայն իրեն, այլ և Վիթալիսի համար. ուզեցի որ իւր գիտցած խաղերէն մի քանին խաղայ, և իւր սովորական յաջողութիւնը ձեռք բերաւ տղայոց առջեւ։

— Այդ շուն հարստութիւն մ'է, ըսաւ հայրս։

Այս գովեստին պատասխանեցի՝ դրուատելով Քաբիի բարեմասնութիւններն և հաւաստելով թէ կարող էր քիչ ժամանակի մէջ ուսանիլ ինչ որ ցոյց տուէր իրեն, մինչեւ իսկ այն բաներ զորս շուները չէին կրնար ընել սովորաբար։

Հայրս ա[illegible] թուեցաւ ի[illegible] հասկնալ, բ[illegible] և մինչեւ իս[illegible] աչք ընդա[illegible] շուն. բայց [illegible]

— Որովհետ[illegible] մտիկ ընէք ինչ որ պիտի առաջարկեմ ձեզ. բայց նախ պէտք է որ Մաթիա ըսէ մեզ թէ իւր գործին կը յարմարի Անգլիա մնալ, և թէ կ'ուզէ մեզ հետ բնակիլ։

— Ես Ռէմիի հետ կենալ կ'ուզեմ, պատասխանեց Մաթիա, որ իւր խոստովանածէն և մինչեւ իսկ կարծածէն շատ աւելի խորամանկ էր. և ուր որ Ռէմի երթայ, ես ալ հետը կ'երթամ։

Հայրս, որ չէր կրնար դուշակել այս խօսքին մէջ ծածկուած միտքը, գոհ եղաւ։

— Որովհետեւ այդպէս է, ըսաւ, կուգամ առաջարկիս. մեք հարուստ չենք, և ամենս ալ ապրելու համար կաշխատինք. ամառն Անգլիոյ ռաւառները կը պտրտինք, և տղայքս կ'երթան իմ վաճառքներս կ'առաջարկեն այն անձանց որ մինչեւ մեր քով գալու աշխատութիւնը չեն յանձն առնուր. բայց ձմեռը շատ գործ չենք ունենար. քանի որ Լոնտրա գտնուինք, Ռէմի և Մաթիա կրնան երթալ նուագածութիւն ընել փողոցներուն մէջ, և չեմ երկբայիր որ լաւ ստակ կրնան շահիլ, մանաւանդ Ինդեան տօներուն մօտ։ Բայց որովհետեւ վտանգ պէտք չէ ընել աշխարհիս մէջ, Քաբի ալ պէտք է երթայ ներկայացումներ տայ Ալէնի և Նէտի հետ։

— Քաբի ինձ հետ միայն կրնայ լաւ աշխատիլ, ըսի իսկոյն, որովհետեւ չէի ուզեր բաժնուիլ անկէ։

— Թող երթայ Ալէնի և Նէտի հետ աշխատիլ սովորի։ Այսպէս բաժնուելով՝ աւելի դրամ կը վաստկինք։

— Բայց կը հաւաստեմ ձեզ թէ Քաբի չկրնար օգտակար լինիլ անոնց. միւս կողմէ, Մաթիայի և իմ [illegible] վաստակս կը նուազի. երբոր Քաբի մեր հետ ունի. [illegible]

[illegible] գեղեցիկ երաշներս՝ իմ անձիս վրայ տեսած երաշներուս պէս տխուր իրականութիւն մը կ'ստանային. պիտի բաժնուէինք իրարմէ. որչափ ցաւ թէ՛ ինձ և թէ՛ Քաբիի համար։

Գնացինք պառկեցանք մեր կառքին մէջ, բայց այս անգամ հայրս կառքին դուռը չկղպեց մեր վրայ։

Երբոր կը պառկէի, Մաթիա, որ ինձ պէս չուտ չէր հանուած, ականջիս մօտեցաւ, և խեղդուկ ձայնիւ.

— Կը տեսնե՞ս, ըսաւ, հայրը կոչած մարդդ ոչ միայն կ'ուզէ իրեն համար աշխատող տղայք ունենալ, այլ և շուներ. տակաւին այդքդ չե՞ս բանար. վաղ առաւօտ կը գրենք Մայր Պարպերէնի։

Բայց հետեւեալ առաւօտուն հարկ եղաւ հրաժարիլ Քաբիի. թեւերուս մէջ առի, քանի մ'անգամ ցուկը պագնելով, քաղցրութեամբ հասկցուցի ինչ որ կ'սպասէի իրմէ. խե՛ղճ շուն, ի՞նչպէս ինձ կը նայէր։ ի՞նչպէս ինձ մտիկ կ'ընէր։

Երբոր իւր վզին չուանն Ալէնի ձեռքն յանձնեցի, վերստին հասկցուցի հրաժարներս, և այնչափ ուշիմ, այնչափ հլու էր որ առանց ընդդիմութեան՝ բայց տխրութեամբ հետեւեցաւ երկու եղբայրներուս։

Գալով ինձ և Մաթիայի, հայրս ուզեց անձամբ մեզ տանիլ թաղ մը ուր կրնայինք լաւ հասոյթ շահիլ, և բովանդակ Լոնտրա քաղաքն անցնելով, հասանք այնպիսի տեղ մը ուր գեղեցիկ և հոյակապ տուներ կային սիւնաղարդ դռներով ու պատշգամներով ընդարձակ փողոցներու մէջ պարտէզներով շրջապատեալ. այն գեղեցիկ և լայնասալարկ փողոցներուն մէջ ոչ եւս կը

(Շարունակելի)

պարտուց պատճառաւ, և թէ մեծ վտանգ կայ, եթէ այժմ փոյթ չը տարուի ժամ յառաջ գործակցելու այդ պարտուց վճարման։

Պէտք է նաեւ ապահովցնել զաղգը Ս. Երուսաղէմի վանուց ապագային վրայ։ Ցանձնաժողովը տեսաւ թէ այս կէտերը Պարտուց բարձման Ցանձնաժողովոյ ուշադրութենէն չէին վրիպած, և հարկ չունէր նոր միջոցներ յաւելուլ տեսած էր նոր միջոցներ յաւելուլ այն միջոցաց վրայ, զորս կը տրամադրէր 1880ի հաստատեալ կանոնագիրքը։ Բայց քանի որ հաշուառութեան մասին նոր տրամադրութեանց պէտքն զգալի եղեր է, հարկ է որ ազգնք ներկայեան Ազգ. ժողովոյ վաւերացմանը, և հրատարակութեան տրուին։

Վերջապէս Ս. Երուսաղէմի պարտուց Բարձման և անոր ապագայի ապահովութեան պաշտօնն ունեցող մարմինը պարտի հետզհետէ ազգին ներկայել բոլոր այն գործողութիւնները, որք կրնան հանգամանք ունենալ ազգին վստահութիւնը վերահաստատելու, մասնաւորապէս նկատելով այն տեղերն և անձինքը, որք մեղադրելի անտարբերութեամբ մը ազդային այս գլխաւոր ձեռնարկն ապարդիւն և մինչև իսկ անպատասխանի թողուլ կը նկրտին, գովելով և ներբողելով այն ամենքը, որ այս պարագային մէջ յանուն ազգին խնդրուած ծառայութիւնը չեն զլանար։

Ցանձնաժողովս պարտաւոր է կրկնելու թէ, եթէ տեղերքի վրայ գտնուող ամէն Հայ, պարբերական հրատարակութեանց և այլ միջոցաւ, վիճայ և չդադայ թէ Ս. Երուսաղէմի մէջ ազգային եկեղեցական սեփականութիւնք, պատմական սուրբ և անգին ստացուածք վտանգի մէջ են, և թէ միայն հաւաքական օժանդակութեամբ մը կարելի է այդ անխուսափելի վտանգին առաջքն առնուլ և անոնց ապագայն ապահովել, և թէ մեկ խօսքով, չընդհանրանայ Ս. Երուսաղէմի արդի տխուր վիճակին ի մօտոյ ծանօթ եղող անձանց զգացած ահ ու դողը, հանգանակութեան ձեռնարկն պիտի դատապարտուի այն անել վիճակին, յորում դժբաղդաբար գտաւ Ցանձնաժողովս։

Կ'եղրակացնենք ներկայելով Ազգային ժողովոյդ որոշման հետեւեալ բանաձեւը.

«Ազգային ժողովը նկատողութեան առնլով ներկայ տեղեկագիրը, կը յղէ առ կեդր. վարչութիւն ի գործադրել ընդհանուր հանգանակութեան եղանակն առաջարկեալ պայմաններով։»

Մարտիրոս Եպս. Իշխէրեան
Վահան Վ. Տէր Մինասեան
Ռ. Ց. Պէրպէրեան, Ց. Նորեան
Մ. Աղէքսանեան, Ս. Պ. Պ. Փափազեան
Ց. Աբէղ.

23 մարտ 1884

ԵԳԵՍԻԱՑԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

12/24 մարտ 84

Գաւառիս կառավարիչն՝ Վսեմ. Ճելալ պէյ, նախորդ ամսոյ 27ին մեկնեցաւ քաղաքէս, չրջագայելու համար Եգեսիոյ գիւղախմբերէն Ցիւկերլի—Ճուլապի, Խառանու և Թիւրքմէն–Ճուլապի գիւղօրէից մէջ, և քաղաք վերադարձաւ ամսոյս 3ին։

Կ'ըսուի թէ Նորին Վսեմութեան սոյն ուղեւորութեան՝ եթէ ոչ միակ՝ գոնէ գլխաւոր նպատակն էր ի գիւղօրէս անձնապէս յանձնարարել ազգու միջոցներ, որովք կարելի լինի փութացնել հաւաքումն ներկայ տարւոյ ոչխարի տրոց, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ իբրեւ մասն Հալէպի ընդհանուր նահանգին համանուն տրոց՝ յատկացեալ է Ռուսիոյ պատերազմական տուգանաց տարեկան բաժնեվճարին։

Կարդալով անցեալները՝ զոր ինչ գրած էին լրագիրք՝ ի մասին նոյն Ռուսական պահանջից վճարման ստիպողականութեանը՝ և այս առթիւ Օսմ. կայսերական կառավարութեան կողմէ իւրաքանչիւր նահանգային կառավարութեանց մօտ յատուկ պաշտօնատարաց յուղարկման հարկ տեսնուիլը, պարզապէս հասկանալի կը լինի նպատակն այն ստիպմանց, զորս այլոց դէմ մեր տեղական կառավարութիւնն եւս ստ ի գործ կը դնէ զսան փութանկի գտնման գաւառիս ոչխարի տրոց, որոյ քանակութիւն անչնչան դումար մը չներկայեր գրեթէ ամէն տարի։

* *

Խրիմու պատերազմին ժամանակէն ի վեր Թիւրքմէն—Ճուլապի կողմերը զետեղեալ Չերքէզ դաղթականներէն խումբ մը գինեալք՝ քանի մ'օր առաջ, նոյն կողմերն եղող Սիւլիւէհ գիւղին Արաբացի երկրագործ բնակչաց դէմ յարձակում մ'ընելով, անոնցմէ 3 անձինք սպաննեցին և 9 անձինք վիրաւորեցին։

Քաղաքիս կառավարութիւնն միջամտած լինելով այս եղեռնական խնդրոյն, կը յուսանք որ երկրին բնակչաց խաղաղութիւնն՝ և երկրագործութեան զարգացումը վտանգող անհանդարտ տարերաց դադարեցուցիչ դաստութեան դասեր պիտի տրուին։

* *

Քաղաքիս Ռուբինեան ընկերութեան ելմտական տարեգլխոյ Ընդհ. ժողովոյ գումարումն ամսոյս 1ին հինգշաբթի գիշեր տեղի ունեցաւ ի Ռուբինեան վարժարան։

Ընկերութեան չրջանակին մէջ մեր ունեցած պաշտօնական դիրքովն՝ պատիւ ունեցանք ընթեռնուլ ընկերութեան եռամիւղ (Դրամագլխոյ շահեցողական, Տաբեկան նպաստից և Աշխերոյ դպրոցական Բոլոիէ՝ ֆանդ) վարչութեան տարեկան համառաւուութիւնը, ինչպէս նաեւ ընդհ. տեսութիւն մը նախընթաց տարւոյ ընկերական և դպրոցական գործառնութեանց վրայ։

Գոհացուցիչ էր նկատել որ ընկերութեան հասոյթից քանակութիւնը կրնար գոցել ծախքը, բայց միակ պարագայն, որ անձկութիւն կ'ազդէր, անտարբերութիւնն էր մաս մը ծնողաց, որք իրենց անպարտաճանաչութեամբ քիչ շատ դժուարութիւն կը պատճառէին ընկերութեան ելմտական գործոց։

Այսու ամենայնիւ ընկերութեան Ընդհ. ժողովը որոշեց անկիսատ չարունակել իւր կրթասիրական խնամքն, յառաջիկային մէջ առաւել յաջողութիւն յուսալով։

Ժողովը՝ յետ քանի մ'ուրիշ կարեւոր խնդրոց կարգադրութեան, նոր սկսեալ դպրոցական չրջանին ի հաշիւ, նախընթաց դրութեամբ՝ ընկերութեան անդամոց կողմէն ատորագրելի տարեկան նոր նպաստից տումար մ'ալ բացաւ։

Գաւառիս մէջ՝ ի բացակայութեան ուրիշ բաւականաչափ յառաջդիմական ձեռնարկութեանց, գտնէ այժմ մխիթարական է տեսնել չարունակութիւնն այն խնամոց զորս ի գործ կը դնէ ատ միակ ազգ. կրթական խումբն՝ Ռուբինեան ընկերութիւնն քաղաքիս։

Եթէ հանրային տեսակէտով կը վհատինք երբեմն նկատելով անտարբերութիւնն եղեսիոյ ազգայնոց, որք կարծես երբէք պարտաւորութիւն չեն համարիր գէթ որ և իցէ չափով մ'օգնել ազգ. մանկըտուն կրթութեանը հոգածող հաստատութեանց, գոնէ գոհացուցիչ է տեսնել թէ պակաս չեն այսպէս ընկերական համախմբութեանց կարեւորութիւնը գնահատող խումբ մ'անձինք, որք գործի գլուխ կ'անցնին խնամարկելու համար մի վարժարան, գլխաւորապէս կամ բոլորովին իրենց ոտքին ապաւինելով, քան հասարակաց օժանդակութեան, ուստ վերայ յոյս դնելն (իրողութիւնք մեզ իրաւունք կուտան ըսելու) խոհեմութիւն չէ յեղեսիա։

Երանի՛ թէ սոյն քննադատութեանց մասին, մեր հայրենակիցներէն ընդդիմաբան մը, մեր ըսածներ ժխտելով գրէր մեզ դէմ, որ ատեն առիթ պիտի ունենայինք աւելի պայծառապէս ապացուցանելու այն դառն ճշմարտութիւն, որոյ վերայ էր մեր խօսք։

Աստանօր կը մաղթենք որ Առաջնորդի և այլ գործիչներու կրկնած յորդորներն ներգործութիւն ընելով՝ հասարակային թմրած սրտերն արթննան, և փոխանակ լրքանելու զօրացնեն (թուով քիչ) այն ձեռնարկուները, որոց չանք տեղւոյս Ազգ. կրթական պիտոյքը գոհացնել կը միտին։

* *

Եգեսիոյ Վսեմ. կառավարիչն իւր իշխանութեան ենթարկեալ գաւառակաց մէջ (Պիրէճիկ–Եէրատ, Որուճ, Բում–Գալէ) պաշտօնական պատրաստ մ'ընելու համար առջի օրը քաղաքէս մեկնեցաւ։

Վերջերս կառավարութեան կողմէ ի Կ. Պոլիս կարդալ տրկածելոց նպաստամատոյց Ցանձնաժողովին հանած նպաստից տումակներէն հոս եւս կը ցրուեն հառարակութեան։—Գաւառիս մէջ նոր մարդահամարի գործողութիւնք կը չարունակուին ուժով։—Գարունն ալ անձրեւոտ սկսաւ. ամէն պարագայք՝ առ այժմ յառաջիկայ հընձոց արդիւնաշատ լինելու մասին տածուած յուսոյն կը նպաստեն։ Առեւտրոց վիճակը միշտ դադարուն է։

ԳԻՏԱԿԱՆ

—=—

ԹԷ Ի՞ՆՉ Է ԱՍՏԵՂԱՑ ՊԼՊԼԱԼՈՒՆ ՊԱՏՃԱՌՆ

—

(Շարունակութիւն)

Լոյսին չրջած միջոցներուն խոտութեանց կարդն, որ ոչնչացմանց եւ գումարմանց կը համապատասխանէ, զանազան գունոց համար տարբեր է։ Խոտութիւն մը՝ որ կարմիր ճառագայթները կ'ոչնչացնէ, կապոյտ ճառագայթներն անեղծանելի կը թողու։

Անանկ ենթադրենք թէ, դիտակին առարկան ապակւոյն ձախ կողմն ինկնող ճառագայթները մթնոլորտին վերին սահմաններէն սկսեալ այնպիսի խաւերու հանդիպին, որք իրենց խոտութեան, բարեխառնութեան եւ խոնաւաչափական վիճակին պատճառաւ տարբեր բեկբեկում պատճառեն, քան այն խաւերը, զորս աջ կողմի ճառագայթը չրջած է։ կրնայ պատահիլ որ այս բեկբեկման տարբերութեան պատճառաւ, աջ կողմի կարմիր ճառագայթները ձախ կողմին կարմիր ճառագայթները բոլորովին ոչնչացնեն, եւ թէ հընոցը ճերմակէն (որ իւր կանոնաւոր վիճակն է) կանանչի անցնի, եւ թէ պահ մը, մի եւ նոյն պատճառաւ, կանանչ ճառագայթներն ամբողջովին ոչնչանան, եւ թէ հետեւաբար հնոցը կարմիր ըլլայ եւ այլն։

Աչքը կրնայ ոսպնաձեւ ապակւոյ մը նմանիլ, ունենալով իւր հնոցին վրայ ջղային ծածկոյ մը՝ որ ցանցակերպ կը կոչուի. ուրեմն կրնանք վերեւ ըսածներն աչքի ալ յարմարցնել։ Օրինակի աղագաւ, աստղի մը պատկերը կանանչ գոյն առնլու համար բաւական է որ աչքին բրին ատցած ճերմակ լուսոյ զուգահեռական փունջին մէջ մէկ քառասներորդ մաս մը՝ կարմիր ճառագայթից ոչնչացման պարագային մէջ գըտնուի։ Ասոր հակառակը կը պատահի, երբոր ցանցակերպին վրայ լուսոյ ոչնչացումն կանանչ ճառագայթից համար պատահի եւ այլն։ Եթէ վերջապէս թեքման երեւոյթին չնորհիւ՝ բրին ձախ կողմէն հասնող ճերմակ ճառագայթները կարմիր՝ եւ աջ կողմի ճառագայթները՝ կանանչ լինին, այս երկու գոյները զիրար կը չեզոքացնեն եւ վերջնական արդիւնքը խոտութեան փոփոխութիւն մը կ'ըլլայ։

Ուրեմն համառօտելով, ըստ Արակոյի, աստեղաց պլպլալն ուրիշ բանէ յառաջ չգար, բայց եթէ աստղերէն մեզ եկող լուսաւոր ալեաց մթնոլորտին մէջ չրջած անհաւասար ճանապարհներէն, որմէ լուսաւոր փունջին կարմիր, կանանչ, կապոյտ եւ այլն մասին մէջ փոխադարձաբար մասնական անհետացումնք յառաջ կուգան եւ հետեւապէս լուսոյ եւ գունոյ փոփոխութիւններ։ (Տես առ այս Երկայնութեանց պաշտօնարանի 1852ի տարեգրոյն մէջ, Արակոյի՝ Ասպետաց պլպլալն վրայ գրած յօդուածն եւ 1868 ին Դաղղիոյ Գիտութեանց ճեմարանին համարատուութեանց մէջ Պ. Վոլֆի եւ Մոնթինեի ծանօթութիւններն)։

Մոլորակները կամ քիչ կը պլպլան եւ կամ ամենեւին չեն պլպլար։ Երեւակ եւ Լուսնթագ մոլորակաց պլպլալն շատ քիչ անդամ զնուած է. բայց Հրատայ պլպլալն աւելի զգալի է, իսկ Արուսեակ եւ Փայլածու մոլորակները նոյն իսկ աստեղաց հաւասար կը պլպլան։ Ըստ Արակոյի տեսութեան, մոլորակաց ամենեւին չպլպլալն եւ կամ քիչ պըլպըլալն, իրենց երեւելի սկաւառակին զգալի ասպարիզին վրայ գունաւոր ճառագայթից իրարու խառնուելէն փոխանակութիւն մ'առաջ կուգայ, եւ այսպէս նոյն սկաւառակին չրջապատը միայն, ուր յիշեալ խառնուրդը տեղի չունենար, պէտք է որ գունոյ եւ լուսոյ փոփոխութեան հետքեր ներկայացնէ։ Այսու ամենայնիւ, հոս դժուարութիւն մը կայ, որ չերեւիր՝ թէ Արակոյի ստեսութիւնն զայն լուծէ, կ'ըսէ իրաւամբ Ամէտէ Կիւլմէն իւր Աստղագիտական զրքոյկին մէջ, որովհետեւ ըստ այն տեսութեան՝ այն մոլորակք որոնց երեւելի տրամագիծք աւելի փոքր են, պէտք էին նաեւ աւելի նուազ պլպլալ, ինչ որ տեղի չունենար։ Կիւլմէն վերջացնելով կ'ըսէ թէ հոս առանց կարծեաց լուսոյ խոտութիւնն աւելի մեծ մասամբ երեւոյթին մէջ դեր մը կը խաղայ։ (*)

Աստեղաց պլպլալու երեւոյթին վերայ, Արակոյին տուած մեկնութիւնն ի մէջ բերելէն վերջը, կ'ըսենք թէ յիշեալ համբաւաւոր աստեղագիտին այս մեկնութիւնն թէպէտեւ հանճարեղ է, բայց այսու ամենայնիւ, աստեղաց պըլպըլալուն պատճառն մեկնութիւնն դեռ խնդիր մ'է։ Այս երեւոյթիս մէջ մեր մթնոլորտին խաղացած դերն անժըխտելի է, եւ համայն զնինիչք ասոր ճշմարտութիւնն ստուգած են. սակայն այսու ամենայնիւ, մոլորակաց քիչ եւ կամ ամենեւին չպլպլալն, եւ ամենաստղի մի եւ նոյն աստիճանաւ չպլպլալն կը հետեւի թէ առաջին պատճառն երեւոյթին, զոր մթնոլորտը կ'ընդարձակէ, նոյն իսկ աստղին յատուկ լուսոյն մէջ կը կայանայ։ Այս պարագայն ուսումնասիրած են երկու դիտնականք՝ մին Պ. Բէսբիկի, Հռովմայ կամպէտոլիոնի դիտարանին տեսուչն եւ միւսն, Պ. Մոնթինեի՝ Պելճիոյ դիտութեանց ճեմարանին անդամն։

Պորտոյի մէջ 1872ին գումարեալ Վասն Ցառաջադիմութեան դիտութեանց կոչուող դաղղիական ընկերութեան ժողովոյն մէջ, Պ. Բէսբիկի, աստեղաց պլպլալուն վրայ իւր ըրած խուզարկութեանց արդիւնքը ներկայացուցած է, զորս աստ չկրնալով, նոյն իսկ բաւական ընդարձակութեամբ, ի մէջ բերել ստիպեալ ենք համառօտակի նշանակելով անցնիլ։

Արդ՝ այս համարատուութեան մէջ Պ. Բէսբիկի նախ այն զանազան կերպերն ի մէջ կը բերէ, որոնցմով մինչեւ այն ատեն աստեղաց պլպլալն ուսումնասիրուած էր։ Ցետոյ յիշեալ դիտնականն աստեղաց լուսոյն պլպլալն զննելու համար՝ ամենայարմար գործիքն, կ'ըսէ, հեռադիտակն վրայ հաստատեալ լուսապատկերաքննիչն է, որովհետեւ աստեղաց լուսապատկերին վրայ գունոյ փոփոխութեանց յաջորդութիւնն, եւ այս յաջորդութեանց տեղի ունենալուն կերպն դիւրութեամբ կրնայ ճշդուիլ։

Պ. Բէսբիկի՝ երկնից ամէն կողմն եւ հորիզոնէն որ եւ իցէ բարձրութեան մէջ գտնուող շատ մ'աստեղաց լուսապատկերաց վրայ ըրած բազմաթիւ զննութիւններէն եզրակացնելով կը կարծէ ապացուցանել թէ, աստեղաց հորիզոնին մօտակայքն ներկայացուցած փայլունութեան եւ գունոյ փոփոխութիւնք չեն կրնար իւր թեքման երեւոյթք նկատուիլ, որովհետեւ այս պատճառին հետ լուսապատկերաքննչին ներկայացուցած երեւոյթից նոյնութիւնն եւ կանոնաւորութիւնն չկրնար համաձայնիլ եւս առաւել լուսապատկերաքննիչին ներկայացուցած հետեւեալ պարագայից հետ, այն է, նախ՝ զանազան գունոց ճառագայթից հետզհետէ միայն մէկ մթնոլորտական ալիքի (ծոփ) միջոցաւ ոչնչացումն, ինչպէս որ ասիկայ հորիզոնին մօտակայքը գտնուող աստեղաց համար կը պատահի, եւ երկրորդ՝ մի եւ նոյն պատճառաւ կամ մթնոլորտական պարագային լուսապատկերին ճառագայթից բոլոր յատկութեանց փոխադարձ ոչնչացումն, ինչպէս որ ասիկայ ապացուցուած է, հորիզոնին վրայ աւելի բարձր գտնուող աստեղաց ներկայացուցած գծերուն ըստ երկայնութեան դրութեամբն։

Սակայն զատ կը յաւելու որ, եթէ հորիզոնին մօտ գտնուող աստեղաց փայլունութեան եւ գունոյն փոխոխութիւնն թեքումներէ յառաջ գար, առարկական ապակւոյն նկատմամբ աղոցաձեւ դիրքը փոխելով, նոյն իսկ առարկական ապակւոյն ստացած ճառագայթից զանազան խաւերուն մէջ կրնայինք թեքման պարագայքը փոխել. այսպէս լուսապատկերին ներկայացուցած երեւոյթից մէջ փոփոխութիւններ պէտք էին յառաջ գալ, ուր որ ընդհակառակն փորձառութիւնն կը ցուցնէ թէ այս երեւոյթք աղոցաձիւ եւ լուսապատկերին որ եւ իցէ դիրքին մէջ անփոփոխելի կը մնան։

(Մնացեալը Լոնդ.)

ՀԵՐՈՆԻՄՈՍ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ

—o—

Ա. ցորցոկ Պարսկանդրէսի հանգանակութեան

	Օ. Լ.
Օսմանեան կայս. Պանքա	75
Տնօր. Արեւլ. Երկաթուղեաց	25
Բարձ. Զէյնէպ Հանըմ Եգիպ. Իշխանուհի	20
Բարձ. Ֆաթմա Հանըմ Եգիպ. Իշխանուհի	20
Բարձ. Աբրահամ փաշա Բարքէհեա	15
Բարձ. Հալիմ փաշա, Եգիպ. Իշխան	10
ՄԵԼԱ ՑԵՐԵ,	
Ս. և Ս. Կիւլպէնկեան	20
Մ. և Ց. Ցակոբեան	15
Ց. և Մ. Էսաեան	15
Ազարեան Հայր և Որդի	10
» Ժողէֆ	10
Գ. և Ն. Ներսէսեան	10
Մ. և Ա. Ունճեան	10
Ց. Կիւմչեան	10
Ֆրէտի ժենէրալ Օթօման Պանքա	10
Ս. և Ս. Մաքսուտեան	8
Ց. և Ց. Նորատունկեան	7 1/2
Էսաեան–Կիւլպէնկեան ընկ.	6
Խ. և Ս. Հաճեան	6
Մ. Ասլանեան	6
Ընդամէնն երեք հարիւր ութնուկէս Օսմ. ոսկի.	308 1/2

ՑԱՆԿ Զ.

Հանգանակութիւնք ի նպաստ պարտուց բարձման Ս. Երուսաղիմայ

—

Աբդիւ-Ռէ մանասը հանգանակութեան է Ս. Բեթլեհէմ (Ռուսիոյ)

—

Բոպլէ

Ի Ս. Եկեղեցեացն Բեթրսպուրգի 300 Մեծ. Պարոնայք

Մ. Ս. Սանասարեանց 2000. Բեհբութեանց 10. Յովհաննէս Մ. Լաւլայեանց 25. Գէորգ Շիլմանեանց 25. Ղալուստեանց 200. Մատթէոս Ա. Ղամպեանց 20. Սոփիա Ա. Ղամպեանց 5, Յովսէփ Իգմիրեանց 300. Եսայի Բեկտաբեկեանց 100. Կարապետ Եղեանց 50. Բաղդասար Բօղոսեանց 25. Յարութիւն Ա. ճէմեանց 30. Ղազարոս Խաֆաֆեանց 10. Պղատոն Ն. Վոլկով (Ռուս) 5. Բեռոմեէ Խօճայեանց 10. Ռատ. փաննոս Գրիգորեանց 50. Ադամ Յարգսեանց 50. Յարգիս Մ. Կօճեանց 10. Մնացական և Միքայէլ Ամիրաղեանք 100. Ադեքսանդր Լիսինեանց 25. Գէորգ Իսանդուլեանց 25. Յակոբ Ա. Խօճէյ՝ աթեանց 50. Հ. Հ. 25. Խաչատուր Միսեանց 5. Սոփիա Խսահակեան Գաբայեանց 5. Ադաքել Պաստակեանց 20. Յարութիւն Սալամբեկեանց 25. Յովնաթանեանց 5. Կարապետ Մ. Պոպով 10. Ալեքսանդր Աղրութեանց 20. Շուշան Ս. Բանայեանց 10. Կատարինէ Գ. Գաբայեանց 5. Մատթէոս Ս. Լալայեանց 5. Նիկողայոս Ս. Շանչեանց 5. Գերովբէ Պատկանեանց 50. Աբել Շանչեանց 10. Ալեքսան Մուրատեանց 5. Ա. Դանիէլ Բեկեանց 10. Իչխան Աբիմելէք Լազարեանց 300. Բարսեղ Տէր Ստեփանեանց 50. Յովհաննէս Գ. Դինիրբեկեանց 25. Զաքարիա Ղամպեանց 25. Ալեքսանդր Մելիքեանց 10. Բ. Կարապետեանց 5. Ցօլուխանով 10. Խաչատուր Յուսիկեանց 3. Ալաջալեանց 5. Բուտաղեանց 3. Ա. Սուքաչեանց 10. Կոստանդին Բեհբութեանց 20. Յ. Եղեանց 10. Բաժիշկ Սրապիոն Յարութիւնեանց 25. Ադեքսանդր Տէր Դաւթեանց 10. Լուսիկ Երիցկին Տէր Գրիգորեանց 2. Ի յիշատակ հոգւոյ հանգուցեալ Նեկտարինէ Երիցուհւոյ Տ. Գէորգ քահանայի Խանթարճեանց 5. Օհանէս Պողոսեանց և Երիցկին իւր Հռիփսիմէ Մատթէոսեանց 10. Օրիորդ Աննա Մ. Էտիլխանեանց 5. Իչխան Լորիս Մելիքով 100. Լեւոնիդ Մաղերեանց 30. Մարիամ Ասատուրեանց 10.

(Գումար չորս հազար հինգ հարիւր տասներեք ռուպլի) 4513։

Ի դիմաց Ս. Երուսաղիմայ պարտուց բարձման Ցանձնաժողովոյ

Գանձապետ Ատենապետ
Տ. Բաբաջանեան Յովհաննէս Կիւմչեան

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԻՍԹՐԻՃԵԱՆ

ԱՐԻԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Ա.Զ.Դ.

Արեւելեան երկաթուղեաց Վարչութիւնն յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ՝ մերձակայ ապրիլ ամսոյն սկիզբէն՝ ընդմէջ Կոստանդնուպոլսոյ եւ Այրսթէֆանոսի գտնուած կայարաններուն համար՝ մինչեւ այսօր գործածուած միամեայ բաժանորդական տոմսակներէն զատ՝ եռամեայ եւ վեցամեայ տոմսակներ պիտի տրուին։ Այս բաժանորդական տոմսակներն ամէն թղթատար կառախումբներով երթեւեկութեան ենթակայ են եւ օրն երկու անգամ ճանապարհորդութեան այսինքն միանգամ երթեւեկութեան իրաւունք ունին։

Այս բաժանորդական տոմսակներուն վերաբերեալ ցուցակք եւ կանոնագրութիւնք վերոյիշեալ կայարանաց մէջ հրատարակեալ են։ Լաւագոյն տեղեկութիւն ստանալ ուզողներուն նոյն կայարաններուն եւ կամ վարչութեան գրասենեակներուն դիմելը կը խնդրուի։

Տասնուչորս տարիէն վար դպրոցի [illegible]

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ 1,852,000 Անգլ. ոսկի
Պահեստի դրամ 245,682 „ „

LONDON AND LANCASHIRE

ԼՕՆՏՕՆ ԵՒ ԼԱՆԳԱՇԱՅՐ

Սոյն ընկերութիւնն չափաւոր գիներով ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնայ ընդունիլ, Բերայի, Ղալաթիոյ, Պօլսոյ եւ մօտակայ գիւղերու մէջ, գիներու եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն առ

ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ԻԹՈՒՐՔԻԱ
Ը. Ֆ. ԲԱՈՒԹ
Ղալաթիա, Հալաճեան խան 16—17

ԴԵՐ-ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ
Յ. ԱՍԱՏՈՒՐ
Կ. Պոլիս, Կամուրջի գլուխ, Եէնի-Ճամի 32

սակներուն կէս գնովը պիտի կարենան ճանապարհորդել առանց եռամսեայ եւ վեցամսեայ տոմսակաց իրաւունք ունենալու։ 14—11

17 մարտ 1884

Կ. Պոլիս, Վարչութիւն
Արեւելեան Երկրագործաց

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

—o—

ԱԼՊԻՒՐ ՏԷԼԷՐԻ

—

ՄԱՐՔԻԶՈՒՀԻՆ

Թարգմանեաց Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

—

Մասիսի մէջ իբր թերթօն հրատարակուելէ յետոյ՝ զատ տպուելով ի վաճառ հանուած է։

Կը գտնուի Մասիսի գրասենեակն եւ ամէն հայ գրավաճառաց քով։ Միանամայն Պահեստ գաբու Սուրբ Պօղոս աղայի եւ անոր դիմացը Ջրավաճառ Յակոբ աղայի խանութը, գին 6 ղրուշ։

Նոյն տեղերը կը վաճառուին նաեւ Կարմիր Մարդոյ Երգոնը, Յեղեղեր է Լանդն եւ Ամանորնիկներ փարեզներ հետաքրքրաշարժ վէպերն, Կառնիէի Սէլէնտ Քաղաքական Տնտեսութեան ամենակարեւոր դասագիրքը։ [illegible] Ա. Ս. Իւթիւճեանի։

Ասոնց ալ գինը նոյնպէս 6 ղրուշ է։

ՀԱՄԱՌՕՏՈՒԹԻՒՆ

ԻՄԱՑԱԿԱՆ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց

Տ. Խորէն Եպիսկոպոս Մխիթարեան

—

Եղեսիոյ առաջնորդ Գեր. Մխիթարեան Տ. Խորէն եպիսկոպոսի գրչէն ելած է այս գիրքն, որ մեծ մասամբ հետեւողութիւն մ է Թովմա Ք. Քիմհամ մեծիմաստ Անգլիացի վարժապետի գործոց եւ կրնայ ամէն կարգի աղգայնոց կողմէ կարդացուիլ օգտակարապէս։ Զմիւռնիոյ Տէտէեան եղբարց տպարանէն ելած է եւ կը վաճառուի ի գին 7 ղրուշի ի գրատան Գաֆֆեան։

ՊԱՊը ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

—

ԻԼԱՆ

Նիզամիյէ էրզագ անպարը իչին միւպարեա օլունաճաղը էվվելճէ իլան գելընան 2,880,000 գըյէ ճէնօվա բիրինճինին, մահֆուզ նիւմունէ վէ չէլայիթի մուգաբրէրէսի վէճհ իլէ պէհէր գըյէյի ճէտիտի 85 փարայա թալէպի էօհտէսինտէ օլուպ իշպու մարթը բումինին 28 ինճի չարչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն վէ 29 ընճը փէնճէնպիհ կիւնիւ թէքարրիւր իտէն ֆիյաթինտէն 0/0 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթայա թալիպ օլանլարըն լէվազիմաթը ուժումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի։

24 մարթ 1300 3

ԻԼԱՆ

Տէրսաատէթ վէ պիլատը սէլասէտէ քեայլին էպնիյէի ասքէրիյէ ինչաաթ վէ թաամիրաթի իչուն 130 սէնէսի զարֆընտա մուգթազի օլուպ էվէլճէ միւնագաասայա գօնուլան քէրէսթէ վէ քիրէճ վէ էչեայի սայիրէ միւթէֆարիք իւլ մըգտար ֆիյաթլէրլէ թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլարագ իշպու մարթը բումինին 29 ընճը փէնճէչէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէրէք թալէպլէրինէ իհտիյէսի իճրա վէ իրթէսի ճիւմա իրթէսի կիւնիւ սաաթ օնա գատար 0/0 տէ 5 թէնզիլիթը գապուլ օլունաճաղընտան էչեայի մէզբիւրէյի իթթայա թալէպ օլանլարընն եէվմը մէզբիւրէ գատար պէհէր կիւն իսթիհքեամ վէ ինչաաթ տայրէսի իքինճի չիւպէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լուզումի իլան օլունուր։

24 մարթ 1300 3

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ԸՆԴ ԴԷԼ ԱՆԷԼԷՅ, Կ. Պոլսոյ Լ Օրէսայէ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալղանս	2,000	Լէբանդրս	4,500
Ամէլը	3,000	Մարկոյ	4,300
Աբյս	1,300	Մարսալ	2,500
Պասանս	3,500	Մէլը	2,000
Պօրտալնս	2,200	Նէրս	2,000
Պրավը	2,000	Օքէլը	5,000
Գէյրս	2 600	Օրլանդս	3,000
Գուլէնս	2,500	Ուրանդս	4,500
Գամէս	2,100	Օդրս	2,000
Գարս	2,000	Բանէֆլէ	1,200
Գօմ	2,700	Բանէրմ	3,200
Տէրս	2,500	Բանդէր	1,700
Տօմնս	1,800	Քէրս	2,800
Տրաս	2,600	Ռիւլրս	4,400
Էրարս	2,600	Ռիւլարս	3,200
Ֆուլտն	800	Ֆօլլը	3,000
Ֆէրս	1,700	Ռոմանս	5,500
Ֆլամինկս	1,600	Ռոմէս	3,500
Կալէնս	5,500	Սալէրնս	4,000
Կէրտանս	2,200	Սաֆֆս	2,000
Կօղ	1,800	Սէլվէս	2,000
Կրօսնս	2,200	Սօրենդս	4,300
Հանս		Թասս	1,200
Հէրս	2,000	Թ. Ռ-էլը	3,000
Հէրուլս	3,000	Թէյլէր	1,300
Հիմպէրդ	1,200	Թօլէս	2,800
Ճէնս	2,300	Քանդս	3,600
Քէլս	2,000	Եէրս	3,600
Քօմբ	2,200	Զէրդա	1,000
Լէս	2,000	Զէրս	140

Թոլէս չոգենաւն աստ հասաւ, եւ բեռը պարպելէ յետոյ Օտէսա պիտի ուղեւորի։

Քանիս չոգենաւը Լոնտոնի մէջ բեռ կ'առնու Կ. Պոլսոյ եւ Օտէսայի համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ
Գործակալ
Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միլլէթ խան
Ղալաթիա։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐՓՈՒԼԷ Ե- ՄԷՆՔԷՐՓՈՒԼԻ ԴԷՊ- ԲԱՆՈՂ ՇՈՒԵՆԱՒ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբարա	4,200	Ոլէրթ	3,000
Ֆարս	4,000	Նէբրէն	3,000
Օսմանլի	4,000	Բէրս	3,000
Սէսսարէն	3,250	Ալէքսանդրէ	1,700
Թեպէ	3,250	Լարէս	800
Մալարա	3,250	Օլինդա	800
Նէրս	3,250	Սէոիլ	750
Մարսէլիա	3,250		

Ֆարս չոգ. նաւապետ Գուբբը, ընդհանուր վաճառքով Լիվրբուլէն աստ հասաւ։

Վերոյիշեալ չոգենաւը չբեղապէս յարդարուած են ճանրորդներու համար։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյսանլըգ սոգաղ, Պոլիս

Ֆնօրէնութիւն, Լիվրբուլ,
ՅԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիդ, Լիվրբուլ

Գործակալներնիս

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ Ընկ.
Պէյրութ	Յ. Բաթթարաքի
Կ. Պոլիս	Յ. Վ. Ուիթոլ եւ Ընկ
Դարդանէլ	Ֆրանք Քալվերթ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոս եւ Ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ Ընկ.
Իսքէնտէրուն	Լէվի, Ֆրանք եւ Ընկ.
Զմիւռնիա	Պ. Ռ. Ուիթալ եւ Ընկ.
Շիրա	Ն. Ռ. Բէզրոբուլոյ

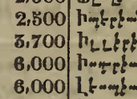

ՖՐԻԷՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլ Ե- Աբէ-Եէյ դէպ-.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Աշէրէան	2,500	Ֆաֆնէան	3,700
Ալ. Զաբեան	2,500	Ֆլոտիէան	3,700
Անդալուզիան	2,500	Ֆլաֆան	3 700
Աբիսնիան	2,500	Իպէրիան	5,500
Արաբիան	3,700	Իւլէրիան	4,500
Պավարիան	6,000	Իսպրիան	5,500
Պուլկարիան	6,000	Լէսպիան	2,200
Բրազիլեան	800	Լիկուրիան	2,500
Սայրէնեան	2,000	Լէսպոն	800
Տորոյ	700	Օքսորդ	700
Էգիպէշեան	3,700	Բէրմեան	3,800
Ֆրանսեան	3,700	Վալենսիան	6,800
Ֆինիկեան	3,700	Վէրճինեան	6,800

Շաբաթական չոգենաւներու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվրբուլի եւ Պոսդընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միլլէթ խան, Ղալաթիա

Նաւատերաբ, Պարոնաք Ֆրէս. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվրբուլ

ՔՈՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվերբուլ Ե- Մէնքէրփուլի Դէպ-.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադրիա	3,000	Մարոկոս	2,500
Ալբերտ	3,000	Նանթ	2,500
Պոլոնիա	4,600	Բուլանիա	5,000
Պոլոնվիա	3,800	Բարբարիա	3,200
Պուլուտ	2,500	Բաղդատ	3,000
Պրինսիպ Ռուտ	1,200	Սերվիա	7,800
Սկիպանիա	5,000	Սիրիա	4,600
Ռուսանիա	4,700	Սարսոս	3,000
Շերտոսրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տիգրան	2,500	Սկոտ	3,000
Կուլիա	4,000	Թրինիդատ	3,000
Քիպրոս	2,500	Թրինիդատ	2,500
Մարոնա	3,000		

Քիպրոս չոգ. նաւապետ Ճոնէս, ասատ հասաւ Լիվրբուլէն եւ ի մօտոյ վերստին Լիվրբուլ պիտի ուղեւորի։

Սաորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանրորդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Պոսդընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ
ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան
Ղալաթիա։

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԷՐՓՈՒԼԷ, ՄԷՆՔԷՐՓՈՒԼԻ Ե Օրէսայէ
Դէպ- կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Ա. Սոֆիա	3,000	Պրքս
Աբարար	2,500	Ռոճբրս
Արեւապիա	2,500	Քրուիքշանք
Լուսնիա	2,500	Ուիլքս
Մասկոտնիա	3,500	Մարշ
Բուռնէլա	2,300	Ֆօթբրճիլ

Այս չոգենաւք կին ֆամբարներ ալ ունին։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիայէն Լիվրբուլ Դէպ- կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամէն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղակի Ե- արտ -ուլ-սրբ-ուիան

Տրապզոն, Պաթում եւ Բոգի պիտի երթայ Լ- Մէօղ չոգենաւն, որ մարտ 26ին Մարսիլիայէն եւ ապրիլ 2ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈԹԷ ԲԸՊՈՒԼ
Մոմհանէ փողոց, Թիւ 141

Աչերի Վիկօրը եզական դարման է հերաց ամէն տեսակ դժուարութեանց և սոյն նպատակին համար ծախսուած ուրիշ բաղադրութիւններէ առաւել գոհ կ'ընէ գործածողները։ Մանաւանդ իգական սեռի գործածութեանն համար անհրաժեշտ է այս, քան զի կ'առատացնէ ու մեռաքսանման փայլուն և կակուղ կ'ընէ գլխու կարծր մազը։ Որ եւ է պատճառաւ գունաթափ եղածը անվրէպ իր նախկին գոյնին կը վերադարձնէ. անհաստատ մազը կը վերահաստատէ, թափածին տեղ նոր մազ կը բուսցնէ եթէ արմատը փճացած չէ (քանզի բնութեան մէջ ոչինչ կարող է մազ բուսցնել երբ արմատը փըտած է), գլխուն ճերմակ թելը շուտով կ'անհետացնէ։ Միով բանիւ բնական ու փայլուն մազի առատութեամբ գլխոյն զարդարուելովը գործածողը խիստ վայելչադէմ կերպարանք մը կ'ստանայ։ Մայրաքաղաքիս մէջ և այլ տեղեր բազմաթիւ գործածողք այսպէս կը վկայեն։ Անուշահոտ ջուր մ'է, շիշը կանանչ թուղթի մէջ ամփոփեալ է. դեղավաճառք և այլ շատեր կը ծախեն։ Աչերի Վիկօրը հարցնել պէտք է։ Գլխաւոր տեղն է Մինասեանի Ամերիկեան վաճառատունն ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insuranee company

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

Լոնդրայի և Էդինբուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անէր Լէյ.

Արտօնեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ „	2,000,000
Վճարեալ դրմգլուխ	500,000
Պահեստի դրամ հըր. դեհի պատահակա. նութեանց դէմ	1,274,661
Կեանքի պատահակա. նութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,855,529
	5,630,190
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	1,157,124
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյն	484,798
	1,641,922

NORTHERN
Assurance company

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնդրայի և Էդինբուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անէր Լէյ.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ դրմգլուխ	300,000
Պահեստի դրամ հըր. դեհի պատահակա. նութեանց դէմ	778,889
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,670,519
	2,749,408
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	460,126
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	245,161
	705,287

Սաորագրեալն իւր բազմաթիւ յանախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ ընկերութիւնս այլ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն եւ գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ
Լիվերփուլ ապահովութեան ընկերութիւն
Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սաորագրեալս, չոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ ցածագոյն պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Թարգմանեց Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Երկար տարիներէ ի վեր փարիզու մէջ առեւտրական գործոնք զբաղող Յովհաննէս Էֆէնտի Թիւյսիւզեան իւր հայրենակցաց կը նուիրէ իւր վարձառու, ժրաջան եւ հաւատարիմ միջնորդութիւնը առեւտրական ամէն տեսակ գործողութեանց համար համեստ միջնորդաղնով. հաճցէն է

M. O. Tuyssuzian,
26 Rue des Batignolles
Paris

ԴԵՂԱՐԱՆ ԷՐՃԻԵԱՍ

ԵՒ ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՄԵԾ ՄԲԵՐԱՆՈՑ

Եէնի Ճամի Բօսթանճանէին դիմացը 12 թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեաս անունով կը շարունակուի. ու մօտերս Նորվեկիայի ամենաընտիր ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ օրապով ու տակառով կը ծախուի. նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քսենեաքներ (ֆին չամբանէ) հատով եւ անտուկով կը տրուի։

Ցիշեալ Դեղարանն ամէն օր Տօք. Տատրեան առտուները եւ Տօք. Այվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ իրիկուն կը գտնուին։ 42

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

—

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա 26 մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա	3 ամիս, դրչ.	109,7/8 առ Անգ. լիր.
Փարիզ	3 „ ֆր.	22,92 1/2 առ Օսմ. լիր.

—

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմ. Քօնս. գոցուեցաւ	9,35
բացուեցաւ	9,35 1/2
կէս օրին	9,30 1/2
Եգիպտ. միացեալ բաց. սակի	75,10
Բումէլիի երկաթուղի	44,25
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4, 8
„ Օթօման	3,35
Կ. Պոլսոյ Պանքան	6,
Քրէտի ժէնէրալ 6 %	Օսմ. լիր 7,20
Փոխ. 1863 (Մուլ-) 6 %	Ֆր. 60,
„ 1865 „ 6 %	58,
„ 1869 (Բինար) 6 %	50,
„ 1872 (Պօն տիւ Թրէզոր)	17,25
„ 1873 (Բինար) 6 %	45,
Լաւրիում	110
Թրամուայ Օսմ. լիր	290
Թղթադրամ „	1550
Հէվալէսիզ	15,
Ռէքոր	—

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՅ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրշէն) Ղրչ

Անգղիական ոսկի	110 8
Գաղղիական „	87 23
Բոլ	90 10
Գրիմից	51 15
Գաւազան թուղթ (գաբիք)	898
„ արծաթ (նոր)	89 15
Մէհիտիէի տարբերութիւն	108 10
Վեցնոց	102 30
Հինգնոց	102 20
Քէթուդա	100 20

—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտրա 3 ապրիլ	
Անգղ. Քօնս.	102 9/16
Օսմ. „	8 7/8
Փոխ. 1865	10 7/8
„ 1869	9 7/8
„ 1871	70
„ 1872	16
„ 1873	8 7/8
„ 1877	82 1/4
Պանք Օթօման	16 3/4
Ռուս. փոխ. 73ի	91 7/8
Եգիպտ. միացեալ	63
„ արտօնաւոր	95 1/2
Տայրա Սանիէ	67 1/2
Փոխ. Ռօշիլա	90 1/4
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	25,42
Փարիզ 3 ապրիլ	
Գաղղ. Քօնս. 3 0/0	76,75
„ „ 4 1/2 0/0	107,85
Օսմ. Քօնս.	9,02 1/2
Փոխ. 1865 Ֆր.	55
„ 1869	50
„ 1873	49,
Օսմ. Երկաթուղի	44,
Պանք Օթօման (դ. կ.)	673,75
Քրէտի Լիոնէ (դ. կ.)	562,50
Ռուս. փոխ. 3 առ 0/0 (1877)	96 7/8
„ „ Արեւելեան	
Իտալ. Քօնս.	
Եգիպտ. միացեալ	545,
Ամսանակագիր Լոնտրայի վրայ	25,21
Վիէննա 3 ապրիլ	
Փոխ. Լոնտրայի վրայ	121,50
Բումէլիի երկաթուղի	20,42

—

ԿԷՍ ՕՐ 5,22